

Esityksen yleiset tavoitteet ja päämäärät

Mitä mieltä olette esityksen yleisistä tavoitteista ja päämääristä? Saavutetaanko esityksellä hallitusohjelman yleiset tavoitteet säästöistä ja kilpailun lisäämisestä?

Keuruun Kaupunki:

Esityksen yleiset tavoitteet ovat hyviä ja kannatettavia, mutta esitetyt keinot eivät tue tavoitteiden saavuttamista. Esityksellä ei tulla saavuttamaan hallituksen tavoitteita kilpailun lisäämisestä, julkisen talouden säästöistä ja kuntien elinvoiman- ja tehokkuuden lisääntymisestä. Pienten kuntien hankintaresurssit ja hankintaosaaminen eivät ole sillä tasolla, että kunnilla olisi tasavertaiset mahdollisuudet kilpailuttaa palveluita yksityisillä palveluntarjoajilla tai ottaa vastattavakseen sidosyksiköiden tuottamia palveluita. Lyhyt siirtymäaika aiheuttaa lisäksi sen, että pienet ja keskisuuret kunnat saattavat jäädä joko kokonaan ilman tarvitsemiaan palveluita, koska eivät saa palveluista tarjouksia myös suurempien kaupunkien kilpailuttaessa palveluita samaan aikaan. Jos tarjouksia palveluista saadaankin, niin todennäköisyys hintojen voimakkaalle nousulle on suuri. Esitys lisää kunnassa tehtävää työtä, vaatii kuntiin lisää resurssointia ja näin ollen lisää kuntien kustannuksia.

Kunnat hankkivat jo tällä hetkellä hyvin paljon palveluita yksityiseltä sektorilta kilpailuttamalla. Esityksellä puututaan kunnan palveluiden järjestämisestä päättämiseen ja se kuuluu olennaisesti kunnan itsehallintoon. Sidosyksiköiden käyttöön puuttumisella ja sen rajoittamisella tullaan ensisijaisesti vaikeuttamaan pienten ja keskisuurten kuntien sekä hyvinvointialueiden toimintaa ja tähän asti hyvin toimineita kuntarajat ylittäviä yhteistyökäytänteitä.

Muilta osin Keuruun kaupunki viittaa Kuntaliiton lausuntoluonnokseen kunnille Dnro 14/03.01.00/2025 ja yhtyy sen yleisiin huomioihin.

Hankintojen valmistelu

Hankintojen valmistelua koskevilla ehdotuksilla pyritään lisäämään hankintojen huolellista valmistelua, markkinakartoituksen käyttöä sekä kilpailua julkisissa hankinnoissa. Tavoitteena on saada lisää tarjontaa ja säästöjä. Työryhmän mietinnössä ehdotetussa ratkaisussa on samanaikaisesti pyritty varmistamaan, että se on käytännön hankintatoimen näkökulmasta tarkoituksenmukainen.

Keuruun kaupunki:

Esityksen vaikutukset tulee arvioida huolellisesti ja kattavasti ja huomioida arvioinnissa erityisesti pienet ja keskisuuret kunnat. Hankintojen valmistelu on kunnissa jo tällä hetkellä huolellista ja kunnat käyttävät hankinnoissaan markkinakartoitusta ja markkinavuoropuhelua. Markkinakartoituksen selkeyttämiseen liittyvät kirjaukset esityksessä ovat sinällään tervetulleita. Pienissä kunnissa kilpailua ei välttämättä kuitenkaan synny rajallisen alueellisen tarjonnan vuoksi, jolloin velvoittavat kirjaukset saattavat lisätä hallinnollista työtä varsinkin niissä kunnissa, joissa hankintojen valmistelu ja tekeminen on hajautettu kaikille toimialoille ja edelleen tulosalueille. Esitetyillä kirjauksilla vaikutukset hallinnollisen työn määrään jäänevät kuitenkin vähäisiksi nykyiseen hankintamenettelyyn verrattuna.

Kuinka hyvin hankintalain 65, 75, 124 ja 125 §:iä koskeva esitys edistää markkinakartoituksen käyttöä ja hankinnan huolellista valmistelua?

Keuruun kaupunki:

-

Ovatko esitetyt keinot sopivia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi?

Keuruun kaupunki:

Eivät kaikilta osin. Valitukset markkinaoikeuteen todennäköisesti lisääntyvät, kun hankintojen osiin jakamatta jättämisestä tulee valitusperuste. Myös hankinnan keskeyttämisen pakollisuus ja uudelleen kilpailuttaminen silloin, kun kunta on saanut vain yhden tarjouksen, ei välttämättä lisää tarjousten määrää toisella kilpailutuskierröksellä. Harkinnan tulee näissä tapauksissa olla edelleen hankintayksiköllä.

Sidosyksiköiden käytön rajoittaminen

Mitä mieltä olette esityksessä ehdotetusta sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskevasta vaatimuksesta? Onko se mielestänne tarkoituksenmukainen ja toteuttamiskelpoinen?

Keuruun kaupunki:

Esitys sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskevasta vaatimuksesta ei ole tarkoituksenmukainen eikä toteuttamiskelpoinen. Vaatimuksella rajoitetaan kuntien perustuslaillista oikeutta päättää palveluiden järjestämistavoistaan. Nykyisen hankintalain kirjaukset määräysvallasta suhteessa sidosyksikköön ovat riittävät. Kymmenen prosentin vähimmäisomistusosuuden vaatimusta ei ole perusteltu kestävästi ja se aiheuttaa ongelmia myös osakeyhtiölain näkökulmasta.

Muilta osin Keuruun kaupunki viittaa Kuntaliiton lausuntoluonnokseen kunnille Dnro 14/03.01.00/2025 ja yhtyy sen huomioihin.

Minkälaisia vaikutuksia esitetyllä sidosyksiköiden omistusosuuden vähimmäisvaatimuksella mielestänne on?

Keuruun kaupunki:

Erityisesti hankintayksikköinä toimivien ja ICT asiantuntijapalveluita tuottavien sidosyksiköiden asema suhteessa esitykseen tulee tutkia ja olisi perusteltua vapauttaa ao. palveluita tuottavat sidosyksiköt poikkeussäädöksellä vähimmäisomistusoikeusvaatimuksesta. Mikäli vaatimusta vähimmäisomistuksesta sovelletaan myös hankintapalveluita ja ICT asiantuntijapalveluita tuottaviin sidosyksiköihin, tulee se vaikeuttamaan erityisesti pienten ja keskisuurten kuntien hankintatointia sekä luo näille merkittäviä lisäkustannuksia.

Suurimmalla osalla, ellei lähes kaikilla, Suomen kunnilla on omistuksia eri aloilla toimivissa sidosyksiköissä. Omistuksen vähimmäisvaatimus rajaa sidosyksiköiden omistajien määrän korkeintaan kymmeneen. Vaatimus saattaa lisätä sidosyksikkötoimijoiden määrää kymmenen omistajan yksiköihin ja se aiheuttaa suoraan toimintakentälle sirpaleisuutta ja vähentää nykyistä volyymihyötyä palveluiden hankinnoissa ja -tuottamisessa. Vaatimus vaikeuttaa toteutuessaan

seudullisen yhteistyön toteuttamista eri kokoisten kuntien ja hyvinvointialueen kesken. Sidosyksiköiden kautta pienemmät kunnat ovat päässeet hyötymään suuremmista resursseista ja asiantuntijapalveluista.

Muilta osin Keuruun kaupunki viittaa Kuntaliiton lausuntoluonnokseen kunnille Dnro 14/03.01.00/2025 ja yhtyy sen huomioihin.

Jos sidosyksiköitä koskeva muutos toteutetaan esitetyllä tavalla, mitä toimenpiteitä ja niistä aiheutuvia kustannuksia muutos todennäköisesti aiheuttaisi edustamanne organisaation eri toimialojen kannalta ja yleisesti?

Keuruun kaupunki:

Kuntien ja hyvinvointialueiden yhteisten tukipalveluita tuottavien osakkuusyhtiöiden osalta ongelmia syntyy erityisesti hyvinvointialueille, jotka saattavat olla useassa alueensa sidosyksikköyhtiössä mukana varsin pienellä omistusosuudella. Mikäli hyvinvointialue ei hanki itselleen kymmenen prosentin omistusosuutta em. yhtiöistä, vaan päätyy toisenlaisiin palveluiden järjestämiskäytäntöihin, tulee esimerkiksi ateriapalveluita tuottavissa osakkuusyhtiöissä toiminnan mitoitusongelmia. Ateriapalveluita tuotetaan kuntien keskuskeittiöissä, jotka on mitoitettu kapasiteetiltaan tuottamaan annoksia sekä kunnan että hyvinvointialueen järjestämävastuulla oleviin toimintoihin ja toimipisteisiin.

Mitä toimenpiteitä organisaationne aikoo sidosyksikön omistajana tehdä vähimmäisomistusrajaa koskevan sääntelyn seurauksena (esimerkiksi jatkuuko toiminta markkinaehtoisena, puretaanko yhtiö, pilkotaanko yhtiö, ryhdytäänkö muihin toimenpiteisiin?)

Keuruun kaupunki:

-

Minkälaisia taloudellisia tai muita hyötyjä muutoksesta todennäköisesti seuraisi?

Keuruun kaupunki:

Muutoksesta ei seuraisi mitään taloudellisia tai muita hyötyjä, vaan päinvastoin muutos aiheuttaa toteutuessaan erityisesti pienille ja keskisuurille kunnille lisäkustannuksia.

Ovatko esitetyt sidosyksiköitä koskevat siirtymäajat mielestänne riittävät? Kuinka paljon aikaa muutoksiin tarvitaan?

Keuruun kaupunki:

Lähtökohtaisesti esitettyjä muutoksia ei edellä mainituin perustein tule toteuttaa. Mikäli muutokset kuitenkin toteutetaan, on siirtymäaika täysin riittämätön. Siirtymäaika tarvitaan muutosten toteutuessa vähintään viisi vuotta.

Muilta osin Keuruun kaupunki viittaa Kuntaliiton lausuntoluonnokseen kunnille Dnro 14/03.01.00/2025 ja yhtyy sen huomioihin siirtymäajan riittävydestä.

Mitä siirtymäaikaa vaativia toimenpiteitä sidosyksiköitä koskeva kirjaus aiheuttaisi?

Keuruun kaupunki:

Omistussuhteiden tarkistamisen ja uudelleenjärjestelyitä sekä toimintamallien suunnittelua ja muuttamista. Mahdollisesti suuren määrän uudelleen kilpailuttamista sekä hallinnollisia päätöksiä valmisteluineen.

Mietinnön liitteinä olevissa eriävissä mielipiteissä on esitetty poikkeuksia sidosyksiköiden omistusosuusvaatimukseen. Tulisiko vaatimukseen säätää poikkeuksia? Minkälaiset poikkeukset olisivat tarkoituksenmukaisia?

Keuruun kaupunki:

Alle 10 000 asukkaan kunnat tulee vapauttaa sidosyksiköiden omistusosuusvaatimuksesta poikkeussäädöksellä.

Turvallisuus ja huoltovarmuus

Vastaako esitys turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeviin tarpeisiin? Onko esitetty muutos riittävä keino varmistaa turvallisuuden toteutuminen hankinnan elinkaaren aikana ottaen huomioon EU-hankintadirektiivien reunaehdot, sekä muu turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeva sääntely?

Keuruun kaupunki:

Hankintayksiköiden mahdollisuus rajoittaa kilpailua perustellusti turvallisuussyistä tukee turvallisuuden ja huoltovarmuuden toteutumista. Sidosyksikkövaatimukset eivät tue turvallisuuden ja huoltovarmuuden toteutumista, sillä sidosyksiköt tuottavat kuntien toiminnan kannalta keskeisiä palveluita myös turvallisuuden ja huoltovarmuuden näkökulmasta. Pirstaleinen toimijakenttä sidosyksikkötoimijoiden sijaan aiheuttaa riskejä erityisesti digiturvallisuuden näkökulmasta. Markkinaehtoista palvelua ei ole kaikilla alueilla saatavissa ja kunnan on joka tapauksessa järjestettävä lakisääteiset palvelut.

Rikosrekisteriotteen paikallisuudesta luopuminen

Rikosrekisteriotteiden pakollisesta käytöstä luopumista koskevan ehdotuksen tavoitteena on sujuvoittaa hankintamenettelyjä ja vähentää hallinnollista taakkaa

Keuruun kaupunki:

Muutos on kannatettava.

Missä määrin muutos vaikuttaa hallinnolliseen taakkaan yhtäältä hankintayksiköiden ja toisaalta tarjoajien kannalta ja edistää näitä tavoitteita?

Keuruun kaupunki:

Hallinnollisen työmäärän väheneminen kunnassa ei ole merkittävää. Vaikutukset tarjoajan hallinnollisissa tehtävien vähenemisessä ovat suuremmat.

Hankintojen ilmoittaminen

Mitkä ovat näkemyksenne hankintojen ilmoittamista koskeviin muutoksiin? Lisäävätkö ehdotetut muutokset hankintojen avoimuutta tarkoituksenmukaisella tavalla?

Keuruun kaupunki:

Ilmoitusmenettelyn muutokset jälki-ilmoitusveloitteen laajentamisesta koskemaan myös kansallisia hankintoja lisäävät kuntien hallinnollista työtä huomattavasti eivätkä ole esitettyssä muodossaan tarkoituksenmukaisia. Kansallisten hankintojen kilpailuttaminen on tehty kevyemmäksi kuin EU kynnyksarvon ylittävät hankinnat ja muutos tekee kansallisista hankinnoista esitettyltä osin yhtä raskaan EU hankintojen kanssa.

Muut huomiot

Keuruun kaupunki:

Keuruun kaupunki yhtyy Kuntaliiton lausuntoon.